C/2025/5150

2025.10.28.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye

A béke és az éghajlatváltozás közötti kölcsönös függőség kezelése: a globális diplomácia megújítására van szükség

(saját kezdeményezésű vélemény)

(C/2025/5150)

Előadó: **Dimitris DIMITRIADIS**

Társelőadó: **Peter SCHMIDT**

Tanácsadó:	Ioannis PAPADIMOS (az I. Csoporthoz tartozó előadó felkérésére) Jeffrey SACHS (a II. Csoporthoz tartozó társelőadó felkérésére)
Közgyűlési határozat:	2025.1.23.
Jogalap:	az eljárási szabályzat 52. cikkének (2) bekezdése
Illetékes szekció:	„Külkapcsolatok” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2025.6.12.
A szavazás eredménye: (mellette/ellene/tartózkodott)	71/1/1
Elfogadás a plenáris ülésen:	2025.7.17.
Plenáris ülésszak száma:	598.
A szavazás eredménye: (mellette/ellene/tartózkodott)	131/17/7

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az Európai Uniónak (EU) átfogó és integrált megközelítést kell elfogadnia az éghajlatváltozás, az egészség, a biztonsági kockázatok és a globális kormányzás közötti egyre erősödő kölcsönhatások kezelése érdekében. Mivel a nemzetközi együttműködés egyre nagyobb kihívásokkal néz szembe a tekintélyelvűség, a protekcionizmus és a nacionalizmus miatt, az EU-nak hiteles és reziliens vezető szerepet kell betöltenie a globális klímadiplomáciában. Elengedhetetlen, hogy az éghajlat- és a biztonságpolitikát már ne elszigetelten kezeljük egymástól. Ehelyett a fenntartható és békés globális jövő egymást kölcsönösen erősítő elemeinek kell tekinteni őket: mindent egybevetve ugyanis az európai projekt alapvető célja a béke, az alapvető jogok és a demokrácia előmozdítása és megőrzése.

1.2. A külpolitikában az EU-nak a klímadiplomácia élharcosává kell válnia, és a környezetvédelmi célokat össze kell kötnie a konfliktusmegelőzéssel és a békeépítéssel. Ennek a megközelítésnek megújított globális szövetségekre, inkluzív partnerségekre és integrált szakpolitikai keretekre kell épülnie. Az EU változó külső szerepvállalásának tükröznie kell a globális kihívások egymástól függő jellegét, elismerve, hogy a környezetkárosodás és az instabilitás szorosan összefügg egymással. Azáltal, hogy az éghajlatbiztonságot beépíti diplomáciai és fejlesztési stratégiáiba, az EU hozzájárulhat a konfliktusok kiváltó okainak kezeléséhez, miközben megerősíti az éghajlatváltozással kapcsolatos globális kötelezettségvállalásokat.

1.3. Emellett az EU-nak az értékek multiplikátoraként kell megjelennie azzal, hogy előmozdítja a fenntartható fejlődési célokhoz igazodó éghajlat-politikai fellépést. Ez magában foglalja a felelősségteljes kormányzásba, az élelmezés-, víz- és energiabiztonságba, a biztonságos városokba és a reziliens megélhetési módokba történő beruházásokat. A humanitárius és alkalmazkodási erőfeszítéseknek inkluzívnak és részvételen alapulónak kell lenniük, bevonva az önszerveződő szervezeteket, a fiatalok által irányított és a nőknek szóló kezdeményezéseket, valamint a civil társadalmi szereplőket.

1.4. Az egyértelmű és ambiciózus belső menetrend továbbra is alapvető fontosságú. Az EU-nak nemzeti és uniós szintű cselekvési tervek révén fel kell gyorsítania az európai zöld megállapodás végrehajtását. Ezeknek a terveknek foglalkozniuk kell a dekarbonizációval, a biológiai sokféleség megőrzésével, a körforgásos gazdasági megoldásokkal és a fenntartható földhasználattal. A jelenlegi gazdasági kihívások nem késleltethetik ezt az átmenetet; az éghajlatbarát beruházásoknak a motor szerepét kell betölteniük a gazdaságélénkítés, a technológiai vezető szerep és a globális versenyképesség számára a zöld és a digitális innováció terén.

1.5. Ezzel párhuzamosan az EU-nak erősítenie kell a zöld megállapodáshoz/a fenntartható fejlődési célokhoz kapcsolódó diplomáciai tevékenységét azáltal, hogy a fenntarthatósággal kapcsolatos szakértelmét a fejlődő régiók támogatására használja fel. Ez magában foglalja a partnerségek megerősítését a globális dél országaival való strukturált együttműködés révén. A közös éghajlat-politikai keretek előmozdításával és a technológiatranszfer elősegítésével Európa támogathatja az igazságos átmenetet a globális dél országaiban, miközben megerősíti saját globális befolyását.

1.6. A többoldalú fórumokon az EU-nak továbbra is élen kell járnia a globális éghajlatvédelmi fellépésben. Az ENSZ Közgyűlésében és Biztonsági Tanácsában, valamint az olyan kulcsfontosságú környezetvédelmi egyezményekben, mint az Éghajlatváltozási Keretegyezmény (UNFCCC), a Biológiai Sokféleség Egyezmény és az elsivatagosodás elleni küzdelemről szóló ENSZ-egyezmény (UNCCD), ambiciózus fellépést kell szorgalmaznia. A határozott többoldalú jelenlét különösen fontos a csökkenő amerikai szerepvállalás miatt.

1.7. Végezetül az EU megújított diplomáciai stratégiáját három vezérelvre kell alapozni. Először is az éghajlati szempontokat teljes mértékben integrálni kell a konfliktusmegelőzési stratégiákba. Ez azt jelenti, hogy a környezeti kockázatok elemzését be kell építeni a békeépítési erőfeszítésekbe, és proaktívan kell kezelni az erőforrások körüli feszültségeket. Másodszor az EU-nak prioritásként kell kezelnie az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát és a konfliktusmegoldást egyaránt előmozdító regionális és többoldalú együttműködést, támogatva az alulról szerveződő és a regionális alkalmazkodási erőfeszítéseket. Harmadszor békemechanizmusként elő kell mozdítani a fenntartható fejlődést, a megújuló energiába, az újraerdősítésbe és az éghajlattudatos mezőgazdaságba történő célzott beruházásokkal, amelyek hozzájárulnak a kiszolgáltatottság csökkentéséhez és a konfliktusok megelőzéséhez.

1.8. A diplomácia megújítása és megerősítése érdekében az EGSZB sürgeti az EU-t, hogy szüntesse meg a belső széttagoltságot, és tegyen merész lépéseket a stratégiai autonómia felé. Ennek a stratégiai autonómiának azonban operatív képességekben, konkrét szakpolitikákban és a tagállamok közötti összehangolt fellépésekben kell testet öltenie. A védelem, az energiafüggetlenség és a gazdasági reziliencia terén elért kézzelfogható előrelépés hiánya azzal a veszéllyel jár, hogy az EU visszalépésre kényszerül egy olyan világban, amelyet egyre inkább hatalmi harcok és egyoldalú döntéshozatal alakít.

1.9. Az EU kizárólag egy ilyen integrált, proaktív és értékközpontú megközelítés révén tudja fenntartani hitelességét és vezető szerepét egy olyan világban, amely az éghajlati összeomlás és a geopolitikai instabilitás kettős fenyegetésével néz szembe. E célt szem előtt tartva az EU felhasználhatná kereskedelempolitikáját mint a fenntartható fejlődés előmozdításának, valamint az éghajlatváltozás és a békés gazdasági növekedés kezelésének eszközét, mivel a kereskedelempolitika az EU kizárólagos hatáskörébe tartozik. Ez lehetővé tenné Európa számára, hogy egységesen lépjen fel, és „exportálja” az emberi és szociális jogokkal, a környezetvédelemmel és az éghajlat-politikával kapcsolatos európai értékeket.

2. **Bevezetés**

2.1. Az EGSZB elismeri, hogy az éghajlatváltozás és a globális stabilitás közötti elválaszthatatlan kapcsolat immár tagadhatatlan. A hőmérséklet emelkedése, a szélsőséges időjárási események és az erőforrások szűkössége nemcsak környezetvédelmi aggályokat vetnek fel, hanem a konfliktusok jelentős katalizátorai is. Ha meg akarjuk őrizni a békét, el kell ismernünk, hogy az éghajlat-politika a biztonságpolitika sarokköve. Emiatt a sürgető helyzet miatt a globális diplomácia iránti elkötelezettség megújítására van szükség, melynek során az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát beépítjük a béketeremtési erőfeszítésekbe.

2.2. Ami a korábbi munkákat, különösen a REX/569 ([1]) és a REX/578 ([2]) jelű véleményeket illeti, az EGSZB szeretne kapcsolódni ezekhez, továbbá építeni következtetéseikre és ajánlásaikra. Ezek egyrészt hangsúlyozzák az éghajlat és a biztonság közötti összetett kapcsolatok megértésének fontosságát, mivel az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás olyan globális kihívások, amelyek dinamikája a mezőgazdaság, a víz ([3]) és az infrastruktúra sérülékenységével együtt számos országban érinti az embereket. Másrészt kiemelik, hogy sürgős és reziliens válaszokat kell adni ezekre a kihívásokra, rámutatva, hogy az európai projekt alapvető célja a béke előmozdítása és megőrzése, amely elválaszthatatlanul kapcsolódik az alapvető jogok és a demokrácia megőrzéséhez és előmozdításához. Az EGSZB felhívta a figyelmet a háború által okozott környezeti károkra is, többek között az ökoszisztéma állapotromlására, a levegő- és vízszennyezésre, valamint a szántóföldek és legelők szennyeződésére ([4]).

2.3. Az éghajlatváltozás lassan elér vagy meghalad több globális éghajlati fordulópontot. Ezek például: (1) több méteres tengerszint-emelkedés; (2) fontos biomok pusztulása (például az Amazonas esőerdőjének gyepterületté válása); (3) az óceáni áramlatok megszakadása, ezáltal a Déli-óceán felmelegedésének felgyorsulása (a nyugat-antarktiszi jégtakaró pusztulásának felgyorsulása) és az Atlanti-óceán északi részének lehűlése; (4) a boreális permafroszt olvadása és nagy kiterjedésű boreális erdőtüzek.

2.4. A klímaváltozás növelni fogja az erőszakos konfliktusok gyakoriságát, kiterjedését és intenzitását, és a következő módon destabilizálja a klímát: (1) destabilizálja a politikát, és a társadalmakon belül szociális konfliktusokat idéz elő (a város a vidék ellen, helyhez kötöttség a nomád életmóddal szemben stb.); (2) súlyosbítja a világméretű éhínséget a terméshozam csökkenésével, a globális élelmiszer-kereskedelem széttagolásával és élelmiszerárak növelésével; (3) felerősíti az energia- és az ásványianyag-forrásokkal kapcsolatos nemzetközi konfliktusokat; (4) felerősíti az édesvízkészletekhez kapcsolódó határon átnyúló vitákat; (5) lakóhelyelhagyásra kényszeríti a lakosságot; (6) fokozza az extrém szegénységet többek között a konfliktusokkal terhelt Szahel-övezetben, Kelet-Kongóban, Etiópiában és Szudánban; továbbá (7) megnyitja az Északi-sarkvidéket a hajózás, a bányászat és a további gazdasági fejlődés számára, ezáltal növelve a stratégiai versenyt és a lehetséges konfliktusokat is a különféle szereplők között. Ezért fontos hangsúlyozni a tagállamok, valamint az EU szomszédai és partnerei közötti kohézió szükségességét, különösen az európai és az azokon kívüli területek közötti folytonosság biztosítása érdekében.

2.5. Emellett az erőszakos konfliktusok öt fő módon képesek akadályozni a klímaváltozás elleni küzdelmet: (1) az erőszakos konfliktusok és a katonai műveletek általában közvetlenül felelősek a nagyfokú környezeti károkért; (2) az erőszakos konfliktusok akadályozzák a kormányokat az éghajlatváltozás elleni fellépés három kritikus területén történő tervezésben és beruházásban: ezen területek az éghajlatváltozás mérséklése (karbonsemleges energiarendszer), az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás (célzott beruházások a környezeti károk ellensúlyozására, például az árvizek és az aszály elleni védelem), a reziliencia (előrejelző rendszerekbe történő átfogó beruházások és az emberi rendszerek helyreállási képessége az éghajlati veszteségek és károk után); (3) az erőszakos konfliktusok elszívják az államháztartás bevételeit, amelyekre a kritikus éghajlatbarát beruházásokhoz lenne szükség; (4) az erőszakos konfliktusok akadályozzák az államok közötti együttműködést a potyautas-probléma megszüntetése terén a környezetvédelmi fellépés során. Mivel az erőszakos konfliktusok egymás ellen fordítják a nemzeteket, akadályozzák vagy lehetetlenné teszik a mindenki számára előnyös együttműködés elérésére való képességet; (5) az erőszakos konfliktusok gátolják az államok közötti bizalmat, amely szükséges lenne a regionális szintű éghajlatvédelmi fellépéshez, például a határon átnyúló energetikai együttműködéshez (a különböző országokban lévő megújulóenergia-tározók összevonása egyetlen villamosenergia-társulássá, vagy egy két vagy több szomszédos országban található veszélyeztetett biom, például az esőerdők vagy vízgyűjtők közös kezelése).

2.6. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) elismeri, hogy sürgősen foglalkozni kell az éghajlatváltozás és a béke közötti kölcsönös függőséggel. Az éghajlatváltozás egyre inkább a globális bizonytalanság egyik fő mozgatórugójává válik, súlyosbítva a meglévő sebezhetőségeket, hozzájárulva a kényszerű lakóhelyelhagyáshoz és fokozva a szűkös erőforrásokért folyó versenyt. Az éghajlattal kapcsolatos kockázatok fokozódásával az EU-nak meg kell erősítenie diplomáciai és intézményi válaszait az éghajlatváltozás békére és stabilitásra gyakorolt hatásainak kezelése érdekében, különösen az új geopolitikai rendben. Az EGSZB körforgásos diplomáciával kapcsolatos munkája kiegészítheti e vélemény céljait. Az Európai Védelmi Ügynökség például már belső erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy közbeszerzései során alkalmazza a körforgásos gazdaság elveit (a LIFE által finanszírozott, az európai védelem körforgásos gazdasággal foglalkozó inkubációs fórumán (IFCeD) keresztül), amely lehetőséget teremt a konzisztenciára ezen a területen.

([1]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Uniós klímadiplomácia (saját kezdeményezésű vélemény) (HL C, C/2024/1575, 2024.3.5., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1575/oj).

([2]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Közös közlemény az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Az éghajlat és a biztonság közötti összefüggésre vonatkozó új szemléletmód: Az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás békére, biztonságra és védelemre gyakorolt hatásainak kezelése (JOIN (2023) 0019 final) (HL C, C/2024/2106, 2024.3.26., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2106/oj).

([3]) A vízzel kapcsolatban lásd az EGSZB uniós kék megállapodásra irányuló felhívását és a kapcsolódó véleményeket: Az uniós kék megállapodás.

([4]) Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Az egészséges környezethez való jog az Európai Unióban, különösen az ukrajnai háború összefüggésében (saját kezdeményezésű vélemény) (HL C 228., 2023.6.29., 10. o.).

3. **Háttér**

3.1. Az éghajlatváltozás alapvető és sürgető biztonsági kihívás, amely átalakítja a globális stabilitást. Az éghajlatváltozás lépcsőzetes hatásai felerősítik a meglévő sebezhetőségeket és új biztonsági kockázatokat teremtenek, különösen az instabil régiókban és városi központokban.

3.2. Az éghajlati kihívások kezelése és a szabályokon alapuló nemzetközi rend fenntartása egymással összefüggő prioritások: egyik sem lehet sikeres a másik nélkül, és mindkettő alapvető fontosságú az emberi és a nemzeti biztonság védelme szempontjából.

3.3. Az éghajlatváltozás kezelésének célkitűzése az EUMSZ 191. cikkének (1) bekezdésében az Unió külső tevékenységének keretében támogatandó koncepcióként szerepel. Az EU 2016. évi globális stratégiája kimondja, hogy „az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás tovább fokozzák a konfliktusveszélyt, tekintettel arra, hogy ezek milyen hatással járnak az elsivatagosodásra, a talajromlásra, valamint a víz- és élelmiszerhiányra”. A stratégia szerint az éghajlatváltozás a vízhiányt és az élelmiszerhiányt, a világjárványokat és a lakóhelyelhagyást katalizáló multiplikátorhatásnak tekinthető ([5]).

3.4. Emellett az európai zöld megállapodásnak ([6]) továbbra is az uniós szakpolitikai keret kulcsfontosságú elemének kell maradnia, amelynek célja, hogy az EU-t modern, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdasággá alakítsa át. A zöld megállapodás nemcsak arra tesz ígéretet, hogy Európát 2050-re az első szén-dioxid-semleges kontinenssé teszi, hanem arra is törekszik, hogy az éghajlat-politikai célokat jóléti növekedési és biztonsági stratégiákkal egyesítse. Ez az átfogó terv jól illusztrálja az EU elkötelezettségét az éghajlatváltozás elleni küzdelem iránt azáltal, hogy átfogó és sokrétű stratégiát dolgoz ki, figyelembe véve a geopolitikai, gazdasági és környezeti tényezőket.

3.5. Az EU-nak ki kell használnia a Global Gateway-t is, összekapcsolva a klímadiplomáciát a geogazdasági diplomáciával a nemzetközi együttműködés fokozása révén, miközben a fenntartható fejlődési célokat integrálja kiemelt projektjeibe és kezdeményezéseibe. Kiemelt projektjeinek egyszerre kell foglalkozniuk a békével, a konfliktusokkal és a demokráciával.

3.6. Az éghajlatváltozás és a biztonság közötti szélesebb értelemben vett kapcsolat részeként az éghajlatváltozási és védelmi ütemterv végrehajtása hozzájárul a tágabb uniós menetrendhez, különösen a klímadiplomáciáról szóló, 2020. januári tanácsi következtetésekhez ([7]).

3.7. 2022 márciusában az EU Tanácsa elfogadta a stratégiai iránytűt ([8]), amelyet ezt követően az uniós vezetők jóváhagytak. Az iránytű célja, hogy közös stratégiai jövőképet alakítson ki a biztonsági kihívásokkal – többek között az éghajlatváltozással – kapcsolatban, és hogy ezt a jövőképet intézkedésekké és elérendő célokká alakítsa.

3.8. Az „éghajlat-politika ma már biztonságpolitika” retorika ellenére azonban az EU még távolabb került a kihívások teljes spektrumára kiterjedő ökológiai biztonságtól. Az uniós politika tágabb, éghajlat-politikához kapcsolódó geopolitikai eleme egy ilyen nagy horderejű változás közepette furcsa módon inaktív maradt. Nem történtek jelentős előrelépések, és az éghajlat-politikai geopolitikát más geopolitikai számítások és a hagyományosabb biztonság felé való elmozdulás kiszorították a középpontból. Ez a helyzet egyaránt magyarázható geogazdasági és politikai érdekekkel.

4. **Megjegyzések**

Sürgősen szükség van az EU vezető szerepére

4.1. Az EGSZB megérti, hogy a növekvő tekintélyelvűség, protekcionizmus és nacionalizmus alááshatja az éghajlatváltozás okozta biztonsági kockázatok kezelésére irányuló nemzetközi együttműködést. Korunkban az éghajlat-politika és a biztonságpolitika közötti kapcsolat egyre fontosabbá válik, ugyanakkor az összehangolt fellépés és a globális megértés közötti kapcsolat széttagoltabb lesz, és nem tekinthető magától értetődőnek.

([5]) https://www.eeas.europa.eu/eeas/global-strategy-european-unions-foreign-and-security-policy_en.
([6]) https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_hu.
([7]) https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-climate-change-and-defence-roadmap_en.
([8]) https://www.eeas.europa.eu/eeas/strategic-compass-security-and-defence-1_en.

4.2. Az EGSZB úgy véli, hogy mind a védelem, mind a kereskedelem, az éghajlat vagy a diplomácia területén Európa monumentális kihívással néz szembe: hogyan képes reziliens, autonóm szereplőként fellépni a globális színtéren? Most, hogy az Egyesült Államok napirendjén háttérbe szorul az éghajlat-politika, Európának proaktív módon fel kell készülnie arra, hogy az Egyesült Államok részvétele a klímavédelemben immár nem magától értetődő.

4.3. Az EGSZB határozottan úgy véli, hogy tekintettel arra, hogy az Egyesült Államok kivonul a nemzetközi éghajlatváltozási megállapodásokból és kötelezettségekből, az EU-nak nemcsak ahhoz kell eszközöket keresnie, hogy kitöltse ezt az űrt, hanem meg kell erősítenie azokat a szövetségeket is, amelyek az éghajlat-politikákat megvédik a geopolitikai zavaroktól. Eljött az ideje a globális diplomácia megújításának. A világ nem engedheti meg magának, hogy egymástól elszigetelve kezelje az éghajlatváltozást és a konfliktusokat. A fenntartható és békés jövő attól függ, hogy képesek vagyunk-e összekapcsolni ezeket a területeket, és olyan integrált megoldásokat alkalmazni, amelyek elősegítik mind a környezeti, mind a geopolitikai stabilitást.

4.4. Az EU kulcsszerepet játszik ezen átalakulás előmozdításában, biztosítva, hogy az éghajlat-politikai fellépésre ne a békeépítéstől különállóként, hanem annak alapvető elemeként tekintsenek. Az EU változó külpolitikájának tükröznie kell a globális kihívások egymással összefüggő jellegét, különösen a környezetkárosodás és a konfliktusok közötti összefüggéseket. E kihívás sürgősségét nem lehet eléggé hangsúlyozni. Az éghajlattal kapcsolatos biztonsági fenyegetések fokozódásával a diplomáciának fejlődnie kell, hogy tükrözze ezt az új helyzetet.

4.5. Az EGSZB azt javasolja, hogy az EU tartsa fenn megbízható partneri pozícióját az éghajlatváltozás elleni küzdelemben azáltal, hogy hangsúlyozza, hogy vezető szerepet kell vállalnia, és az értékek multiplikátoraként kell szolgálnia: Ez magában foglalhatja a szélesebb körű fenntartható fejlődési célokba (jó kormányzás, megélhetés, élelmezésbiztonság, biztonságos városok) történő beruházásokat, valamint azt, hogy az éghajlat- és biztonságpolitikai szempontból érzékeny humanitárius erőfeszítéseknek ki kell terjedniük az alulról szerveződő, illetve az ifjúsági vezetésű szervezetekre és a civil társadalomra is. Rendkívül fontos az éghajlatváltozás mérséklésével és az ahhoz való alkalmazkodással kapcsolatos inkluzív, sokszínű és tényeken alapuló döntéshozatal, csakúgy mint a katasztrófakockázatok csökkentése, az azokra adott válasz, valamint az energia- és gazdasági biztonság.

4.6. Az EGSZB arra ösztönzi az EU-t, hogy szüntesse meg a belső széttagoltságot, és tegyen bátor lépéseket a stratégiai autonómia felé. Ennek a stratégiai autonómiának azonban operatív képességekben, konkrét szakpolitikákban és a tagállamok közötti összehangolt fellépésekben kell testet öltenie. A védelem, az energiafüggetlenség és a gazdasági reziliencia terén elért kézzelfogható előrelépés hiánya azzal a veszéllyel jár, hogy az EU visszalépésre kényszerül egy olyan világban, amelyet egyre inkább hatalmi harcok és egyoldalú döntések alakítanak.

4.7. A zöld energiára való átállás különösen fontos a geopolitikai stabilitás, az önellátás és a békeépítés szempontjából. Míg a nemzeteknek elő kell mozdítaniuk a régiók közötti magasabb szintű gazdasági együttműködést, különös tekintettel a globális energiarendszer átalakítására, Európának ezzel egyidejűleg be kell ruháznia a belső megújulóenergia-kapacitásba, hogy fokozza az energetikai decentralizációt és az önellátást. Ez a kettős megközelítés csökkenti a globális kibocsátásokat, miközben erősíti a kölcsönös bizalmat, csökkenti a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőséget és mérsékli a konfliktusok kockázatát.

4.8. Az EU-nak ki kell dolgoznia egy háromágú éghajlat-politikai stratégiát. Először is nemzeti és uniós szintű terveket kell készítenie az európai zöld megállapodás dekarbonizációra, a biológiai sokféleség megőrzésére, a földhasználat védelmére, a körforgásos gazdaságra vonatkozó céljainak elérése, továbbá egyéb intézkedések bevezetése érdekében. A jelenlegi európai gazdasági stagnálás nem ok a késlekedésre, sőt még inkább szükségesebbé teszi a fellépést. Az éghajlat-politikai beruházások nemcsak a környezetvédelmi kérdésekkel foglalkoznak majd, hanem gazdasági ösztönzőként is hatnak, továbbá utat jelentenek Európa zöld és digitális technológiák terén való globális versenyképességéhez.

4.9. Az EU-nak vezető szerepet kell vállalnia a zöld megállapodás és a fenntartható fejlődési célok diplomáciája terén (Lafortune et al. 2024 ([9])) más nagyobb országokkal és régiókkal együtt. Európa kihasználhatja előnyét, amelyre az európai zöld megállapodással szert tett, hogy segítse a fejlődő világ régióit hasonló megközelítések elfogadásában. Ennek ki kell terjednie az EU–Kína, EU–Afrikai Unió, EU–India, EU–ASEAN és EU–CELAC (Latin-Amerika) kezdeményezésekre és más partnerekre a globális dél országaiból.

4.10. Az EU-nak be kell ruháznia a multilateralizmusba, és globális szinten továbbra is vezető szerepet kell vállalnia az éghajlat-politikai fellépésre való felhívásban, különös tekintettel arra, hogy az Egyesült Államok elhárít minden e kérdéssel kapcsolatos észszerű felelősséget. Európának vezető szerepet kell vállalnia az ENSZ Közgyűlésén és az ENSZ Biztonsági Tanácsában, valamint az UNFCCC, a Biológiai Sokféleség Egyezmény és az UNCCD COP ülésein való gyorsított fellépésre irányuló felhívásban.

([9]) Lafortune, Guillaume, Grayson Fuller, Adolf Kloke-Lesch, Phoebe Koundouri et Angelo Riccaboni (2024) „European Elections, Europe's Future and the Sustainable Development Goals/Europe Sustainable Development Report 2023/24" Report SDSN Europe, https://www.tara.tcd.ie/handle/2262/104407.

4.11. Az UNFCCC folyamat tekintetében a párizsi szabálykönyv kidolgozása a globális klímadiplomácia hatékonyságának tulajdonítható. Most, amikor a tárgyalásokat követő szakaszba lépünk, amelyben a pluralizmus, a szövetségek és a kétoldalú partnerségek kialakulóban lévő formái újradefiniálhatják a multilateralizmust, **a civil társadalom szerepe egyre fontosabb lesz**. A civil társadalom szereplői elengedhetetlenek lesznek a vezető szerep betöltéséhez és ahhoz, hogy a helyszínen folytatott folyamatos diplomáciai szerepvállalás révén az éghajlatváltozási megállapodások konkrét fellépésekként valósuljanak meg.

4.12. A megújított diplomáciai stratégiát három vezérelvre kell alapozni:

4.12.1. Az éghajlati megfontolások integrálása a konfliktusmegelőzésbe: Az éghajlati biztonságnak a béketeremtési erőfeszítések központi pillérévé kell válnia. Az EU-nak a nemzetközi szervezetekkel és kormányokkal együtt be kell építenie a környezeti kockázatértékeléseket diplomáciai stratégiáiba, biztosítva az erőforrásokkal kapcsolatos feszültségek proaktív kezelését.

4.12.2. A többoldalú együttműködés megerősítése: Az Európai Uniónak, az ENSZ-nek és más globális szereplőknek erősebb szövetségeket kell létrehozniuk, amelyek az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát és a konfliktus-megoldást egyaránt prioritásként kezelik. A regionális partnerségek és az alulról szerveződő együttműködések támogathatják az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló stratégiákat, amelyek csökkentik az instabilitást.

4.12.3. Beruházás a zöld fejlesztésbe mint békemechanizmus: A fenntartható gazdaságpolitikák, amelyek előmozdítják a megújuló energiát, az újraerdősítést és az éghajlattudatos mezőgazdaságot, stabilizáló erőként hathatnak az instabil régiókban. Azáltal, hogy fenntartható megélhetést biztosítunk a közösségek számára, csökkenthetjük az erőforrások körül zajló konfliktusok valószínűségét.

Brüsszel, 2025. július 17.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Oliver RÖPKE